कूपारामसभावाप्यो ब्राह्मणावसथास्तथा । बभूवुः सर्व्वर्द्धियुतास्तस्मिन्राष्ट्रे सदोत्सवाः ।
भीष्मेण धर्म्मतो राजन्सर्व्वतः परिरक्षिते । बभूव रमणीयश्च चैत्ययूपशताङ्कितः ।
स देशः परराष्ट्राणि विसृज्याभिप्रवर्द्धितः । भीष्मेण विहितं राष्ट्रे धर्म्मचक्रमवर्तत । ४२५०
क्रियमाणेषु कृत्येषु कुमाराणां महात्मनां । पौरजानपदाः सर्व्वे बभूवुः परमोत्सुकाः ।
गृहेषु कुरुमुख्यानां पौराणाञ्च नराधिप । दीयतां भुज्यतां चेति वाचोऽश्रूयन्त सर्व्वशः ।
धृतराष्ट्रश्च पाण्डुश्च विदुरश्च महामतिः । जन्मप्रभृति भीष्मेण पुत्त्रवत्परिपालिताः ।
संस्कारैः संस्कृतास्ते तु ततोऽध्ययनसंयुताः । श्रमव्यायामकुशलाः समपद्यन्त यौवनं ।
धनुर्व्वेदे च वेदे च गदायुद्धेऽसिचर्म्मणि । तथैव गजशिक्षायां नीतिशास्त्रेषु पारगाः । ४२५५
इतिहासपुराणेषु नानाशिक्षासु बोधिताः । वेदवेदाङ्गतत्त्वज्ञाः सर्व्वत्र कृतनिश्चयाः ।
पाण्डुर्धनुषि विक्रान्तो नरेष्वभ्यधिकोऽभवत् । अन्येभ्योबलवानासीद्धृतराष्ट्रो महीपतिः ।
त्रिषु लोकेषु नत्वासीत्कश्चिद्विदुरसम्मितः । धर्म्मनित्यस्तथा राजन्धर्म्मे च परमं गतः ।
प्रनष्टं शान्तनोर्व्वंशं समीक्ष्य पुनरुद्धृतं । ततो निर्व्वचनं लोके सर्व्वराष्ट्रेष्ववर्त्तत ।
वीरसूनां काशिसुते देशानां कुरुजाङ्गलं । सर्व्वधर्म्मविदां भीष्मः पुराणां गजसाह्वयं । ४२६०
धृतराष्ट्रस्त्वचक्षुष्ट्वाद्राज्यं न प्रत्यपद्यत । पारसवत्वाद्विदुरो राजा पाण्डुर्व्वभूव ह ।
कदाचिदथ गाङ्गेयः सर्व्वनीतिमतां वरः । विदुरं धर्म्मतत्त्वज्ञं वाक्यमाह यथोचितं ।
इत्यादिपर्व्वणि सम्भवपर्व्वणिपाण्डुराज्याभिषेके नवाधिकशततोऽध्यायः ॥ १०९ ॥
॥ भीष्मउवाच ॥ गुणैः समुदितं सम्यगिदं नः प्रथितं कुलं । अप्यन्यान्पृथिवीपालान्पृथिव्यामधिराज्यभाक् ।
रक्षितं राजभिः पूर्व्वं धर्म्मविद्भिर्म्महात्मभिः । नोत्सेदमगमच्चेदं कदाचिदिह नः कुलं ।
मया च सत्यवत्या च कृष्णेन च महात्मना । समवस्थापितं भूयो युष्मासु कुलतन्तुषु । ४२६५
तच्चैतद्वर्द्धते भूयः कुलं सागरवद्यथा । तथा मया विधातव्यं त्वया चैव न संशयः ।
श्रूयते यादवी कन्या स्वनुरूपा कुलस्य नः । सुबलस्यात्मजा चैव तथा मद्रेश्वरस्य च ।
कुलीना रूपवत्यश्च ताः कन्याः पुत्त्र सर्व्वशः । उचिताश्चैव सम्बन्धे ह्यस्माकं क्षत्त्रियर्षभाः ।
मन्ये वरयितव्यास्ता इत्यहं धीमतां वरः । सन्तानार्थं कुलस्यास्य यद्वा विदुर मन्यसे ।
॥ विदुरउवाच ॥ भवान् पिता भवान्माता भवान्नः परमो गुरुः । तस्मात्त्वयं कुलस्यास्य विचार्य्य कुरु यद्धितं । ४२७०
॥ वैशम्पायन उवाच ॥ अथ शुश्राव विप्रेभ्यो गान्धारीं सुबलात्मजां । आराध्य वरदं देवं भगनेत्रहरं हरं ।
गान्धारी किल पुत्त्राणां शतं लेभे वरं शुभा । इति शुश्राव तत्त्वेन भीष्मः कुरुपितामहः ।
ततो गान्धारराजस्य प्रेषयामास भारत । अचक्षुरिति तच्चासीत्सुबलस्यविचारणा ।
कुलं ख्यातिञ्च वृत्तञ्च बुद्ध्या तु प्रसमीक्ष्य सः । ददौ तां धृतराष्ट्राय गान्धारीं धर्म्मचारिणीं ।
गान्धारीत्वथ शुश्राव धृतराष्ट्रमचक्षुषं । आत्मानं दित्सितं चास्मै पित्रा मात्रा च भारत । ४२७५
ततः सा पटमादाय कृत्वा बहुगुणं तदा । बबन्ध नेत्रे स्वे राजन्पतिव्रतपरायणा ।